

SPOROČILO ZA JAVNOST

Paviljon za prezentacijo arheologije v Celju **prejemnik prestižne nagrade Evropske unije za kulturno dediščino** **European Heritage Award / Europa Nostra Award 2019**

Haag, 21. maj 2019 – Evropska komisija in Europa Nostra, vodilna evropska organizacija na področju kulturne dediščine, sta danes razglasili zmagovalce nagrade **Evropske unije za kulturno dediščino (European Heritage Award / Europa Nostra Award 2019)**. Gre za najprestižnejšo nagrado na tem področju, za katero sredstva prispeva program Ustvarjalna Evropa (Creative Europe). **Petindvajset prejemnikov nagrade iz 16 držav** je prejelo priznanje za izjemne dosežke na področjih konservatorstva, raziskav, predanega dela ter izobraževanja, usposabljanja in ozaveščanja. **Med letošnjimi prejemniki nagrade v kategoriji konservatorstva je tudi Paviljon za prezentacijo arheologije v Celju.** Zmagovalcem se bomo poklonili na **slavnostni podelitvi nagrad za evropsko kulturno dediščino (European Heritage Awards Ceremony) dne 29. oktobra v Parizu** v času Kongresa evropske kulturne dediščine (European Heritage Congress).

Nagrado **Evropske unije za kulturno dediščino** bosta prejela tudi dva izjemna dosežka s področja ohranjanja dediščine iz evropskih držav, ki nista članici programa EU Ustvarjalne Evrope, in sicer iz Švice in Turčije.

Evropski in ostali državljani lahko od danes [glasujejo na spletu](#) za **Nagrado javnosti** ter podprejo zmagovalne dosežke bodisi iz njihove bodisi iz katere druge evropske države.

Med predanimi posamezniki in zglednimi pobudami s področja evropske kulturne dediščine, nagrajenimi v letu 2019, so: tenkočutna obnova Kapele svetega prta v Torinu, izjemen primer sakralne dediščine, ki je bila uničena v požaru leta 1997, zdaj pa je ponovno odprta za javnost; razvoj digitalnega arhiva Romov, ki predstavlja mednarodno dostopen prostor, skrbi za vidnost romskih kultur in zgodovin ter se odziva na stereotipe z nasprotno zgodovino, ki jo pripovedujejo Romi sami; nagrada za predano delo ene najstarejših nevladnih organizacij v Evropi s področja varstva dediščine, ki se že 175 let posveča varstvu dediščine na Norveškem; ter program usposabljanja za razseljene specialiste za dediščino iz Sirije, ki ga vodi Nemški inštitut v Istanbulu in je močan zgled za države v Evropi in drugod.

Evropska komisija in Europa Nostra sta razglasili tudi **posebno nagrado Evropske unije za kulturno dediščino / Europa Nostra** v čast pariškim gasilcem. Skupaj s policijo in konservatorji so se pogumno in večče borili s plameni, ki so ponoči 15. aprila opustošili katedralo Notre Dame, in uspešno zaščitili osnovno konstrukcijo spomenika ter njegove neprecenljive artefakte pred popolnim uničenjem. Sporočilo za javnost o tej posebni nagradi v kategoriji "predano delo pri ohranjanju dediščine" lahko preberete na [tej povezavi](#).

"Izjemno sem ponosen, da lahko čestitam vsem prejemnikom nagrade Evropske unije za kulturno dediščino / Europa Nostra 2019. Ti junaki dediščine – tako poklicni kot prostovoljci iz vse Evrope – so dosegli nekaj resnično osupljivega. Njihovo delo na področju konservatorstva, podpore in promocije spomenikov in območij evropske dediščine ter nesnovne dediščine Evrope je delo najvišje kakovosti, ki si ga lahko zamislimo. Nagrade so priznanje za izjemen učinek, ki ga imajo projekti za ohranjanje kulturne dediščine na naše gospodarstvo, okolje, kulturo in kakovost življenja. Evropska dediščina je ključna za prihodnost Evrope in naše blaginje. To je pomembno sporočilo za vse državljane EU in vse prihodnje vodje institucij EU pred bližajočimi se evropskimi volitvami," je dejal **Plácido Domingo**, znani operni pevec in predsednik organizacije Europa Nostra.

"Naša kulturna dediščina je naš skupni vir, del naše preteklosti, na katerem lahko gradimo svojo prihodnost. Ima pomembno mesto v srcih ljudi in v njihovih vsakodnevnih življenjih – in je bistvena za negovanje občutka pripadnosti. Evropsko leto kulturne dediščine, ki smo ga praznovali leta 2018, je poudarilo to pomembno vlogo. Zdaj je naša naloga, da skrbimo za njeno promocijo v prihodnjih letih. Letošnji prejemniki nagrad Evropske unije za kulturno dediščino/ Europa Nostra igrajo svojo vlogo pri teh prizadevanjih s svojim trudom in kakovostjo svojega dela, zato jim iz srca čestitam," je dejal **Tibor Navracsics**, evropski komisar za izobraževanje, kulturo, mladino in šport.

Neodvisne [žirije](#), sestavljene iz strokovnjakov za kulturno dediščino iz vse Evrope, so pregledale skupaj 149 prijav, ki so jih vložile organizacije in posamezniki iz 34 evropskih držav, in izbrale zmagovalce.

Nagrajenci bodo počaščeni na [slavnostni podelitvi nagrad za evropsko kulturno dediščino](#), katere gostiteljica bosta evropski komisar **Tibor Navracsics** ter maestro **Plácido Domingo**, potekala pa bo pod visokim pokroviteljstvom predsednika Republike Francije **Emmanuela Macrona**, zvečer 29. oktobra v Parizu.

Na slavnostni podelitvi bo razglašeni tudi sedem prejemnikov velike nagrade (Grand Prix), vsak od njih bo prejel 10.000 EUR, ter prejemnik nagrade javnosti, ki bo izbran med letošnjimi zmagovalnimi projekti.

Podelitve se bodo udeležili visoki predstavniki ustanov EU in držav članic, vodilni predstavniki organizacij za varstvo kulturne dediščine, predani posamezniki, ki se poklicno ukvarjajo z varstvom dediščine, ter podporniki iz vse Evrope.

Nagrajenci bodo svoje dosežke predstavili na Sejmu odličnosti dne 28. oktobra. Prav tako bodo s svojimi prispevki prisotni na različnih drugih dogodkih v okviru Kongresa evropske kulturne dediščine, ki bo potekal od 27. do 30. oktobra 2019.

Razpis za prijave za nagrade v letu 2020 bo objavljen junija 2019 na posebni [spletni strani](#).

KONTAKTI

Europa Nostra

Audrey Hogan, ah@europanostra.org
T: +31 70 302 40 52; M: +31 63 1 17 84 55

Evropska komisija

Nathalie Vandystadt
nathalie.vandystadt@ec.europa.eu, +32 2 2967083

NADALJNJE INFORMACIJE

O posameznih nagrajenih projektih: [informacije in komentarji žirije](#), [fotografije](#) in [video posnetki](#) (v visoki ločljivosti)

[sporočilo za javnost v več jezikih](#)

[spletna stran Creative Europe](#)

[Spletna stran komisarja Navracsicsa](#)

Prejemniki nagrad za leto 2019

(našteti po abecednem redu držav, iz katerih prihajajo)

Kategorija konservatorstva

Grad Montreuil Bonnin, FRANCIJA
Utrjena naselbina Mutso, GRUZIJA
Kapela svetega prta, Torino, ITALIJA
Katedrala Sv. Bava, Haarlem, NIZOZEMSKA
Kompleks rudniškega rova Kraljice Luize, Zabrze, POLJSKA
Paviljon za prezentacijo arheologije, Celje, SLOVENIJA
Kamnolom s'Hostal fundacije Lithica, Menorca, ŠPANIJA
Oratorij palače Partal v Alhambri, Granada, ŠPANIJA
Pórtico de la Gloria (portal slave), Santiago de Compostela, ŠPANIJA
Srednjeveški skedenj za desetino, Ingatorp, ŠVEDSKA
Yr Ysgwrn, Trawsfynydd, Wales, ZDRUŽENO KRALJESTVO VELIKE BRITANIJE IN SEVERNE IRSKE

Kategorija raziskav

Solak 1: Model napovedovalne arheologije, ARMENIJA/ITALIJA
VERONA: Raziskava Van Eyck v Open Access, BELGIJA
RomArchive – Digitalni romski arhiv, NEMČIJA

Kategorija predanega dela

VVIA – Flamsko združenje za industrijsko arheologijo, BELGIJA
Fortidsminneforeningen – Norveški nacionalni sklad, NORVEŠKA

Kategorija izobraževanja, usposabljanja in ozaveščanja

Center za kreativne tehnologije TUMO, Erevan, ARMENIJA
History Radar (zgodovinski radar) 1938, Dunaj, AVSTRIJA
Muzej lesenega ladjedelništva Betina, HRVAŠKA
Spomenik Evropa, Berlin, NEMČIJA
Varuhi kulturne dediščine, NEMČIJA
Grške poti kulture, Atene, GRČIJA
Commonlands: Zemljevid kulturnih skupnosti v alpskih območjih, Nacionalni park Val Grande, ITALIJA
Le Dimore del Quartetto, Milano, ITALIJA
Mesto pri kraljevi mizi, Varšava, POLJSKA

Nagrada **Europa Nostra** bosta prejela tudi dva izjemna dosežka s področja ohranjanja dediščine iz evropskih držav, ki nista članici programa EU Creative Europe.

Kategorija konservatorstva

Center za raziskave izkopanin Gözlükule, Univerza Boğaziçi, Tarsus, TURČIJA

Kategorija predanega dela

G. Léonard Gianadda, Martigny, ŠVICA

Paviljon za prezentacijo arheologije Celje, Slovenija

V okviru prenove infrastrukturnih vodov in obnove javnih površin v Celju leta 2013 in 2014 sta bila med arheološkimi izkopavanji odkrita del srednjeveške kleti in del poznorimske stavbe. ZVKDS OE Celje je pripravil elaborat za razširitev raziskav ter podal predlog za izvedbo prezentacije *in situ*. Arheološke raziskave, ki jih je vodil Pokrajinski muzej Celje, so znotraj rimske stavbe odkrile dva mozaika, črno-belega in črnega, ter pripadajoče zidove s hipokavstom reprezentančnega objekta, na katerih so še bile ohranjene sočasne freske. Konservacijo in restavriranje vseh arheoloških ostalin so izvedli strokovnjaki Restavratorskega centra ZVKDS in Pokrajinskega muzeja Celje. Pripravljen je bil tudi projekt za prezentacijski paviljon, ki bi hkrati zaščitil arheološke ostaline *in situ* in jih predstavil javnosti, vključno z razstavo, ki jo je pripravil Pokrajinski muzej Celje. Projekt je večinsko financirala Mestna občina Celje, ob interventnih sredstvih Ministrstva za kulturo.

Zavedajoč se problema dolgoročnega vzdrževanja, ohranjanja in zaščite spomenika je bila predlagana postavitev zaščitnega objekta, ki bi obenem nudil tudi možnost muzealizacije ostalin. Zahteva je bila, da bo novogradnja funkcionalno podrejena arheološkim najdbam ter načrtovana na način, ki omogoča uravnavanje optimalnih klimatskih razmer (predvsem temperature in vlage).

Objekt je bil predviden na delu Glavnega trga, kjer je po bombnem napadu v času 2. svetovne vojne nastala vrzel v sicer sklenjeni pozidavi. Projektiranje objekta so prevzeli v Korpnik produkciji, d. o. o., kjer so objekt programsko razdelili na dva sklopa: vhodni paviljon v funkciji razstavišča, zaščite in prezentacije arheoloških ostalin *in situ*, ki je hkrati prehod do turistično informacijskega centra in muzejskega prostora znotraj obstoječega objekta. Ogled arheoloških ostalin z različnih zornih kotov je omogočen s premišljeno postavitvijo povezovalnih pohodnih mostovžev. Steklена opna fasade zameji območje prezentacije arheoloških ostalin in ga izpostavi pogledom z ulice.

Gradnjo paviljona je izvedlo podjetje Markomark Nival, d. o. o. Konstrukcija objekta je postavljena na nosilne pilote, umeščene le na tista mesta, kjer so bile ostaline že poškodovane oziroma uničene, izvedeni pa so bili v tehniki vrtnja, s čimer je bil minimaliziran negativen vpliv vibracij na arheološke ostaline.

Elegantno zasnovana stavba bogati kulturne vsebine mestnega jedra ter uspešno ozavešča prebivalce in turiste o preteklosti Celja.

"To je dober primer ohranjanja in predstavitve arheoloških ostalin in situ v urbanem kontekstu, kar je izziv, s katerim se pogosto srečujemo po vsej Evropi. Zasnova paviljona – premišljena in nevsiljiva zgradba – je skladno integrirana v obstoječi ulični niz in ohranja njegovo kontinuiteto," je zapisala žirija.

Več informacij: Damijana Slabe | damijana.slabe@zvkd.si | +386 1 234 31 74

Ozadje

Nagrade Evropske unije za kulturno dediščino / Europa Nostra

[Nagrade Evropske unije za kulturno dediščino / Europa Nostra](#) je Evropska komisija uvedla v letu 2002 in so vse odtlej pod okriljem organizacije Europa Nostra. Njihov namen je slaviti in spodbujati dobre prakse na področju konservatorstva, raziskav, upravljanja, prostovoljstva, izobraževanja in ozaveščanja. Tako krepijo javno prepoznavnost kulturne dediščine kot strateškega vira za evropsko gospodarstvo in družbo. Nagrade financira program Evropske unije **Ustvarjalna Evropa**.

V preteklih 17 letih so organizacije in posamezniki iz **39 držav** vložili skupaj **3.032 prijav** za nagrade. Po številu prijav je na prvem mestu **Španija** s 527 projekti, sledita pa ji **Italija** s 308 prijavami in **Združeno kraljestvo** z 299 prijavami. Največ prijav je doslej prispelo v **kategoriji** konservatorstva (1.744), sledijo pa ji kategorije izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje (555 prijav), raziskave (381) ter končno predano delo na področju kulturne dediščine (352).

Od leta 2002 so neodvisne strokovne žirije izbrale **512 nagrajenih projektov** iz **34 držav**. Sorazmerno s številom prijav je Španija s 67 nagradami na vrhu seznama držav po številu prejetih nagrad. Sledita ji Združeno kraljestvo (61 nagrad) in Italija (45 nagrad).

Po **kategorijah** je bilo največ nagrad podeljenih v kategoriji konservatorstva (291 nagrad), sledijo pa ji izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje (82), predano delo na področju dediščine (76) ter končno raziskave (63 nagrad).

Podeljenih je bilo tudi že **116 velikih nagrad (Grand Prix)** v višini 10.000 EUR za izjemne pobude na področju dediščine, izbrane med nagrajenimi projekti.

Nagrade Evropske unije za kulturno dediščino / Europa Nostra poudarjajo najboljše prakse, spodbujajo mednarodno izmenjavo znanja in povezujejo različne deležnike v širše interesne skupine. Nagrade zmagovalcem doprinesejo večjo domačo in mednarodno prepoznavnost, nadaljnje financiranje in večje število obiskovalcev. Poleg tega negujejo globlje razumevanje naše skupne kulturne dediščine v širši javnosti, zato so ključno orodje za promocijo evropske kulturne dediščine.

Europa Nostra

[Europa Nostra](#) je vseevropsko združenje nevladnih organizacij s področja kulturne dediščine, ki ga podpira tudi skupina javnih ustanov, zasebnih družb in posameznikov. Organizacija pokriva več kot 40 držav v Evropi in predstavlja glas civilne družbe, posvečene varovanju in promociji evropske kulturne in naravne dediščine. Ustanovljena je bila leta 1963, danes pa je prepoznana kot najbolj reprezentativno omrežje v Evropi, posvečeno kulturni dediščini. Predsednik organizacije je svetovno znani operni pevec Plácido Domingo.

Europa Nostra si prizadeva rešiti ogrožene spomenike, območja in kulturne krajine Evrope, zlasti s svojim [programom 7 najbolj ogroženih \(7 Most Endangered programme\)](#). Z nagradami Evropske unije za kulturno dediščino / Europa Nostra nagrajuje odličnost, prav tako prispeva k oblikovanju in uveljavljanju evropskih strategij in politik, povezanih z dediščino, skozi strukturiran dialog z evropskimi institucijami ter s koordinacijo Evropskega zaveznitva za dediščino 3.3 (European Heritage Alliance 3.3).

Ustvarjalna Evropa

[Ustvarjalna Evropa \(Creative Europe\)](#) je program EU, ki je namenjen promociji evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev, spodbujanju čezmejnega sodelovanja in povečanju njihovega prispevka k rasti in novim delovnim mestom. S proračunom v višini 1,46 milijarde EUR za obdobje 2014–2020 podpira vse kulturne in ustvarjalne sektorje (KUS), tj. tiste, katerih dejavnosti vključujejo razvoj, ustvarjanje, produkcijo, razširjanje ter ohranjanje dobrin in storitev, ki vsebujejo kulturna, umetniška ali druga ustvarjalna izražanja, ter povezane dejavnosti. Sredstva programu omogočajo delovanje po vsej Evropi, doseganje novih občinster ter razvoj veščin, potrebnih v digitalni dobi.